

Vzdelávacie programy pre základné školy v oblasti ochrany prírody a biodiverzity

1. Spoznávame vodné živočíchy 1 – Tečúce vody (terénny program)

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 120 min.
Miesto: Modra – Vištucký potok, alebo
Pezinok – Limbašský potok

Aj malé lesné potoky sú prostredím, kde žijú zaujímavé (po)tvory. Vyskúšate si výskum v teréne s odborníkom – naučíte sa v nich hľadať a spoznávať rozličné druhy vodných živočíchov, ktoré by ste si pri prechádzke v lese určite nevšimli. Niektoré z nich sú viditeľné voľným okom, tie najmenšie si pozriete pod lupou.

Termín: apríl/máj – september/október

2. Spoznávame vodné živočíchy 2 – Stojaté vody (terénny program)

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 120 min.
Miesto: Rusovce – Drienkový les, alebo
Svätý Jur – Šúr

Mokrade, pre mnohých často len nepríjemné „bačoriny“, sa hmýria pestrým životom. Pozývame Vás jednu takúto bačorinu s nami navštíviť. Dozviete sa čo je to mokrad, prečo sú mokrade v prírode dôležité, kto a čo ich ohrozuje a naučíte sa aj hľadať a spoznávať rozličné druhy vodných a pri vode žijúcich živočíchov.

Termín: apríl – jún

3. Nebojte sa plazov

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Bojíte sa plazov? Sú pre človeka naozaj nebezpečné? Aj keď sú opradené mnohými mýtmi a poverami, nie je dôvod sa ich báť. Dozviete sa veľa informácií o ich živote, o tom, aká je ich úloha v prírode, ktoré z nich sú ohrozené a vzácne a prečo potrebujú našu pomoc. S niektorými z nich sa zoznámite osobne – to, že sú to zaujímavé živočíchy, sa presvedčíte na vlastné oči, a to vo Vašej triede.

Termín: apríl – jún

4. Šúr – príbeh jednej rezervácie

Ročník: 4. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Neďaleko Bratislavy sa nachádza tajomný, neprístupný močaristý les. Nevedú tadiaľ žiadne cesty ani chodníky. V takom rozsahu, v akom sa tu zachoval, je jedinečný v rámci Slovenska aj strednej Európy. Je jadrom jednej prírodnej rezervácie so vzácnou faunou a flórou, ako aj s nemenej zaujímavou históriou. Predstavíme Vám národnú prírodnú rezerváciu Šúr, ktorá patrí medzi medzinárodne významné mokrade.

Termín: celoročne

5. Lesný internet

Ročník: 4. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Les nie je len skupina stromov, ale živý organizmus s množstvom vzájomných vzťahov. Vedeli ste, že stromy medzi sebou komunikujú, a to dokonca cez „internet“? Nie cez ten náš, ale cez ich lesný, ktorý tvorí neuveriteľná podzemná sieť hubových vlákien, ktoré prepájajú korene stromov a ďalších rastlín. Dozviete sa ako si stromy pomáhajú a posielajú správy prostredníctvom mykoríz.

Termín: celoročne

6. Susedia s krídlami

Ročník: 4. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Ktoré druhy vtákov lietajú nad našimi hlavami? Ako sa im žije v meste alebo na dedine? Venovať sa budeme bežným druhom ako je lastovička, belorítka, vrabec, drozd, sokol či dáždovník. Dozviete sa o ich pôvodnom prostredí a dôvodoch, prečo žijú v blízkosti ľudských obydlií.

Termín: celoročne

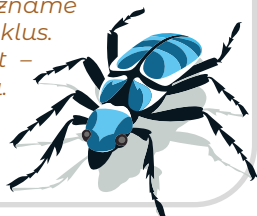
Vzdelávacie programy pre základné školy v oblasti ochrany prírody a biodiverzity

7. Tajomstvá hmyzieho sveta

Ročník: 4. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Hmyz tvorí najpočetnejšiu skupinu živočíchov na Zemi a aj napriek tomu o ňom veľa nevieme. Nájdeme ho vo všetkých typoch prostredia a na rôznych miestach. Dozvieme sa, kde všade môžete hmyz pozorovať, aké druhy hmyzu poznáme a ako prebieha ich životný cyklus. Odhalíme jeho fascinujúci svet – od larvy až po dospelého jedinca.

Termín: celoročne

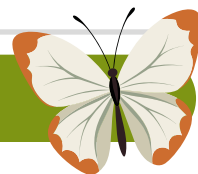

8. Prečo miznú motýle?

Ročník: 4. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Život motýľa je síce krátky, ale o to zaujímavejší. Motýle sú indikátormi kvality našej prírody. Sú závislé nie len na kvetoch, ktoré dávajú nektár, ale dôležité sú aj rastliny, na ktorých sa vyvíjajú ich húsenice. Predstavíme vám druhy, ktoré sú naviazané na špecifické prostredie ako sú pasienky či prechodové spoločenstvá medzi lúkami a lesmi, ktoré miznú v dôsledku zmeny hospodárenia, čím motýle prichádzajú o svoje prirodzené prostredie.

Termín: celoročne

9. Efekt domina – stabilita ekosystémov: keď zmizne vlk... alebo pribudne zajac

Ročník: 4. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Čo sa stane, keď z prírody zmizne jeden druh, alebo keď v nej objaví nový, ktorý tam nepatrí? Ako fungujú ekosystémy a prečo sú také krehké? Predstavíme vám príklady z rôznych častí sveta, napr. zavlečenie králikov do Austrálie či návrat vlkov do Yellowstoneho národného parku v USA a dozvieme sa, ako s tým súvisí potravinový reťazec.

Termín: celoročne

10. Zimný spánok v prírode: zvieratá v úspornom režime

Ročník: 4. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Nie všetky živočíchy môžeme pozorovať po celý rok. Niektoré vidíme len v lete, iné sa na jeseň sťahujú do teplejších oblastí za potravou, no niektoré tu zostávajú aj v zime. Porozprávame vám ako sa živočíchy pripravujú na zimu, čo im pomáha prežiť aj tie najtuhšie mrazy a kto sú praví a nepraví zimní spáči.

Termín: október – december

11. Biodiverzita na záhradách a v mestách: naši divokí susedia

Ročník: 4. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

V mestách a v záhradách môžeme nájsť pestrú paletu živočíchov od ježkov, netopierov, cez jašterice až po včely a rôzne druhy vtákov. Prečo sa niektoré druhy prispôbili životu v blízkosti človeka a aký význam majú pre mestský ekosystém? Dozvieme sa čím sú užitočné a ako im môžete pomôcť vytvárať vhodné podmienky pre život.

Termín: celoročne

12. Biologické invázie alebo ako „cudzinci“ menia naše ekosystémy

Ročník: 6. – 9.   **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Nie všetky nové druhy sú u nás vítané. Mnohé z nich sa správajú ako pustošiví dobyvatelia, ktorí vytláčajú naše pôvodné druhy z ich prirodzeného prostredia. Dozvieme sa, ktoré druhy rastlín a živočíchov sa tak správajú, odkiaľ a ako sa k nám dostali, prečo a akým spôsobom je ich potrebné z prírody odstrániť. Vysvetlíme si aj teóriu červenej kráľovnej či prázdnej niky.

Termín: celoročne

Vzdelávacie programy pre základné školy v oblasti ochrany prírody a biodiverzity

13. Kamufláž – ako prežiť v prírode?

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Pre každého živočicha predstavuje zafarbenie a tvar tela veľmi dôležitý obranný mechanizmus. Chráni ho pred prirodzeným nepriateľom a predátorom umožňuje ľahšie sa priblížiť ku koristi. Prečo sa živočíchy maskujú a aké stratégie prežitia používajú v prírode? Spoznáte najlepších majstrov v maskovaní. Zároveň si aj vyskúšate ako funguje pozorovanie v prírode.

Termín: celoročne

14. Kto žije v mestských jazierkach, fontánach a kanáloch?

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Aj mestské vodné plochy ukrývajú bohatý život. Tieto vodné prvky vytvárajú mikrosystémy, ktoré slúžia ako útočisko pre rôzne druhy živočíchov a prinášajú prospešné ekologické funkcie v mestskom prostredí. Dozviete sa ako fungujú malé vodné ekosystémy v meste, prečo sú dôležité pre kolobeh vody a klímu a aké druhy sa v nich vyskytujú. Zároveň sa naučíte spoznávať aj základné skupiny vodných organizmov.

Termín: apríl – jún

15. Keď sa zobudia netopiere a sovy

Ročník: 3. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Sú tu, aj keď ich nevidíme. Netopiere, sovy či nočný hmyz tvoria fascinujúci svet, ktorý oživa po zotmení. Dozviete sa ako sa tieto živočíchy prispôbili životu v tme, ako lovia a prečo sú dôležité pre vyvážený ekosystém.

Termín: celoročne

16. Stepi – príbeh človeka a prírody

Ročník: 4. – 9. **Trvanie:** 60 min.
Miesto: trieda

Čo je to step a kde ju hľadať? Nájdeme ich aj na Slovensku? Stepi existovali odpradávna a poskytovali domov miliónom rastlín a živočíchov. Dnes po nich ostali už len spomienky. Prejdite sa s nami po slovenských stepných oblastiach a dozviete sa, ktoré živočíchy tu našli svoj domov a aj to, čo ich ohrozuje.

Termín: celoročne

17. Cesta rastlín časom: ako sa vyvíjal zelený život od mora až po lúky a lesy

Ročník: 5. – 9. **Trvanie:** 45 min.
Miesto: trieda

Rastliny sprevádzajú život na Zemi už miliardy rokov. Počas planetárnych dejín rastliny viackrát zmenili klímu a umožnili životu osídliť súš. Čo by sa stalo keby z našej planéty vymizli? Dozviete sa ako sa rastliny prispôbovali životu na súši a ako svojou evolúciou zmenili celú planétu. Vytvoríte si aj mini-herbár rastlín s informáciami o ich evolučnom pôvode, pod lupou preskúmate rastlinných priekopníkov (machy, lišajníky), zahráte si evolučnú hru a vyskúšate si ako rastliny „vyrábajú“ kyslík.

Termín: celoročne

V prípade záujmu o vzdelávací program kontaktujte:

ŠOP SR – Správa Chránenej krajiny oblasti Malé Karpaty
Štúrova 115, 900 01 Modra

✉ envirovychovamk@sopsr.sk

☎ 0911 390 170

☎ 0911 165 769

☎ 0911 169 428

☎ 948 420 755

📍 CHKO Malé Karpaty

Vzdelávacie programy realizujeme v rámci projektu *Zapojenie návštevníkov do ochrany biodiverzity v cezhraničnom regióne Slovenska a Rakúska* (Ecovist SKAT), Operačného programu Interreg VI-A Slovenská republika – Rakúsko 2021 – 2027, spolufinancovaného z Európskeho fondu regionálneho rozvoja a MIRRI SR.

Partneri projektu: Národný park Donau Auen (Rakúsko), Daphne – Inštitút aplikovanej ekológie, Združenie na podporu regionálneho rozvoja v Marchfelde (Rakúsko).